

Faktaark

Hvorfor skal vi af med bøvl og bureaukrati for foreninger?

Danmark er et foreningsland. Det er en grundsten i det danske samfund, at vi forsamler os i frivillige fællesskaber. Her kan børn være sammen med andre børn til fodboldtræning, voksne kan mødes til kor efter en lang arbejdsdag, og ældre kan finde stærke fællesskaber i den lokale gymnastikforening.

Men bøvl og bureaukrati truer foreningslivet. I september 2022 udgav Kulturministeriet en spørgeskemaundersøgelse, der var besvaret af 2.470 foreningsaktive, som typisk udfører administrativt arbejde eksempelvis som formand, kasserer eller bestyrelsesmedlem i en forening.

Her svarede 48 pct., at de oplever et problem med bureaukratiske byrder i foreningerne. 46 pct. havde de seneste år gjort sig overvejelser om at stoppe som aktiv i foreningen. Heraf angav 51 pct. den store mængde administrativt arbejde som en af de væsentligste. At have adgang til en foreningskonto i et pengeinstitut var noget af det, som de aktive beskrev som mest byrdefuldt sammen med bl.a. ansøgning om tilskud og lokaler hos kommunerne. En række yderligere regler og krav blev også nævnt som byrdeskabende bl.a. GDPR-regler, tilladelser i forbindelse med afholdelse af event, børneattester mv.

Et lignende billede tegnede sig i den åbne høring, "Meld et benspænd", Kulturministeriet også foretog. Her blev det også især fremhævet som byrdefuld at have adgang til en foreningskonto. Foreningsaktive meldte også om en række andre benspænd bl.a. adgang til lokaler og faciliteter, GDPR-regler mv. Nogle fremhævede, at det er bøvlet at indhente tilladelser fra forskellige myndigheder i forbindelse med arrangementer mv., herunder f.eks. tilladelse efter bygningsreglementet til at sætte telte mv. op. Andre pegede bl.a. på, at processen for indhentelse af børneattester er administrativt tung.

Det vil regeringen ændre på. Vi vil gøre op med de mange regler, der spænder ben for frivillige landet over. Frivillige skal ikke bruge unødige kræfter på eksempelvis at søge mange forskellige tilladelser hos myndighederne for at kunne holde et kræmmermarked. Vi skal værne om det frivillige engagement og de mange ildsjæle, der hver dag er med til at gøre danskernes hverdag sundere, sjovere og mere meningsfyldt.

Regeringen igangsætter nu en bred og markant indsats, hvor vi kommer hele vejen rundt. Målet er at fremlægge et ambitiøst foreningsudspil, der gør op med bureaukratiet for det frivillige idræts- og foreningsliv. Men allerede nu lancerer regeringen en første bølge af initiativer.

Fakta om første bølge i regeringens forslag

- Partnerskab med foreningslivet

Som led i arbejdet vil regeringen indgå et partnerskab med centrale aktører fra foreningslivet. Det er foreningslivet selv, der ved, hvor skoen trykker, og derfor får partnerskabet til opgave at anbefale, hvilke regler og byrder, der bør fjernes, og hvilken politik, der skal styrke det frivillig foreningsliv. Partnerskabet vil bestå af Danmarks Idrætsforbund, DGI, Dansk Ungdoms Fællesråd, Dansk Folkeoplysnings Samråd, Civilsamfundets Brancheforening, Frivilligrådet, Friluftsrådet, Danske Handicaporganisationer, Ældre Sagen, Dansk Diakoniråd, KL og Kulturministeriet (formand).

Regeringen forpligter sig ud fra et følg-eller-forklar-princip til at følge de anbefalinger, partnerskabet kommer med. Hvis dette i helt særlige tilfælde ikke er muligt, skal regeringen fremlægge en klar begrundelse for det.

Parallelt med partnerskabet vil regeringen gennemgå bebyrdende regler med henblik på at identificere regler og byrder, der kan fjernes.

- Lempelser af bygningsreglementet

De nuværende regler gør det tungt for festivaler og for foreningslivet bredt set at afholde arrangementer. For de skal opfylde en række komplekse krav efter bygningsreglementet. Kravene knytter sig eksempelvis til midlertidige konstruktioner som telte, scener, camping- og salgsområder. Det gælder både for lokale kræmmermarkeder, udendørs musikarrangementer og spejderlejre mv.

Regeringen lægger derfor op til at lempe på bygningsreglementet, så:

- Bygningsreglementets brandkrav ikke skal gælde for scener, forsamlings-telte og midlertidige salgs- og campingarealer til under 500 personer.
- Regeringen vil se på, hvordan der kan indføres 'gensidig anerkendelse, så til-ladelser efter bygningsreglementet, der bliver givet til at afholde mindre fe-stivaler eller foreningsarrangementer for op til 1.000 personer også skal være gyldige i andre kommuner.
- Der skal udarbejdes operationelle vejledninger målrettet frivillige og ikke-professionelle aktører.

Forslaget vil kræve ændring af byggeloven og bygningsreglementet.

- Flerårige tilladelser og faste årlige arrangementer

Foreningsfrivillige bruger store mængder tid og ressourcer på at finde ud af, hvilke ansøgninger og tilladelser, de skal søge i forbindelse med arrangementer. Herefter skal de sende ansøgningerne og vente på, at der kommer svar.

Regeringen vil derfor undersøge, om og hvordan de hyppigste tilladelser, som foreningslivet skal søge i forbindelse med offentlige arrangementer, kan ændres, så tilladelserne varer i op til fem år. Især er det vigtigt, at tilbagevendende begivenheder (markeder, byfester o.lign.) skal have denne mulighed. Dermed skal de frivillige kun søge om ny tilladelse, hvis der sker væsentlige ændringer af rammerne for arrangementet. Indførelse af flerårige tilladelser kan kræve lovændringer.

Generelt vil regeringen arbejde for, at de frivillige i fremtiden skal søge færre offentlige tilladelser end nu. Desuden skal sagsgangene være enklere, mere ensartede og i højere grad digitale. På sigt skal der være én brugervenlig digital platform til håndtering af tilladelser.

- Fortsat arbejde for at lempe GDPR-regler for foreninger

Et af de regelsæt, frivillige foreninger oplever som besværlige at efterleve, er de EU-retlige regler om databeskyttelse (GDPR). Derfor vil regeringen fortsat arbejde på EU-niveau for at lempe GDPR-reglerne for frivillige foreninger. Arbejdet kan blandt andet ske i regi af de evalueringer af GDPR, som Kommissionen gennemfører hvert fjerde år.

- Ny digital løsning for indhentelse af børneattester

Foreningslivet oplever, at det er unødigt administrativt tungt at indhente børneattester, og at det tager lang tid. Det gør opgaven krævende for blandt andre de frivillige ledere, som står med et ansvar for at håndtere cpr-numre. Der er også risiko for, at aktiviteter må aflyses, såfremt børneattester ikke er kommet på plads. Mange gentager processen hvert år, selv om foreningerne egentlig ikke er forpligtede til det.

Regeringen vil derfor undersøge, hvordan der på sigt kan komme en ny digital løsning. Den skal gøre det nemmere for foreninger at indhente børneattester og samtidig potentielt øge beskyttelsen af børn. I den forbindelse vil Kulturministeriet også se på klarere vejledning til foreningerne om og hvor ofte, børneattester skal indhentes.

- Risikovurdering af foreninger hos banker

Foreningerne melder om, at det er bureaukratisk at have en bankkonto som følge af hvidvaskloven. Hvidvaskloven udmønter EU-regler, Danmark er forpligtet til at følge.

For at afhjælpe udfordringerne har Finanstilsynet i oktober 2022 offentliggjort en ny vejledning om vurdering af foreninger i forhold til risikoen for hvidvask og terrorfinansiering. Formålet med den er at lette byrder for både foreninger og

pengeinstitutterne, når de skal gennemføre kundekendskabsprocedurer efter hvidvaskreglerne. Den skal hjælpe pengeinstitutter med at vurdere, hvilke foreninger der er forbundet med begrænset eller øget risiko, og hvad det betyder for de undersøgelser, pengeinstitutterne skal foretage, og dermed de dokumentationskrav mv., som foreningerne skal leve op til.

Som regeringen tidligere har meldt ud, gennemføres der en evaluering i 2024 af den nuværende vejledning til risikovurdering af foreninger med henblik eventuelle efterfølgende justeringer. Repræsentanter fra foreningslivet og Finans Danmark vil blive inddraget i evalueringen.

- Basal betalingskonto for foreninger

Foreningslivet oplever, at det både er dyrt og besværligt at få adgang til en bankkonto.

Som tidligere meldt ud, vil regeringen derfor styrke adgangen til en basal betalingskonto for foreninger. En basal betalingskonto skal give foreninger mulighed for at indsætte modtagne betalinger, lette administrationen og få adgang til en Nemkonto. Den basale betalingskonto skal tilbydes gratis eller mod et rimeligt gebyr. Når banken modtager en anmodning om at åbne en basal betalingskonto, skal banken hurtigst muligt og inden for 10 dage behandle anmodningen, når den er fuldt oplyst. Et lovforslag om adgang til basal betalingskonto vil blive fremsat i efteråret 2024 med henblik på ikrafttrædelse den 1. januar 2025.

- Foreningsarbejde for 13-14 årige

Regeringen ønsker at skabe bedre muligheder for foreningsarbejde for 13-14-årig. Det er i dag en udfordring for foreninger, at bekendtgørelsen om unges arbejde for unge der er 13-14 år, eller som er undervisningspligtige, ikke eksplicit omtaler lettere arbejde i en forening. Disse unge må efter bekendtgørelsen og EU-direktivet på området kun udføre "lettere arbejde". Der knytter sig hertil en udtømmende liste til bekendtgørelsen, hvoraf det fremgår, hvilke af typer arbejde unge, der er fyldt 13 år, må beskæftige sig med. Bilaget nævner ti typer af arbejde, men ikke opgaver i relation til det frivillige foreningsområde.

Regeringen vil derfor tilføje til listen af arbejdsopgaver, som unge 13-14-årige kan udføre, at de kan assistere trænere, spejderledere mv. ved f.eks. at igangsætte og facilitere lege og sport, motivere elever, lave opvarmningsforløb o.lign. Det skal sikre, at der ikke længere er tvivl om, hvorvidt de unge må udføre denne type opgaver i forbindelse med frivilligt arbejde.